

Diest heeft een lange militaire geschiedenis. in een meer recent verleden huisden de para's nog op de citadel en tot op vandaag vind je het militaire vliegveld en trainingscentrum in schaffen.

Wat voorafging

Van in de **Middeleeuwen** was Diest **een versterkte stad, omgeven door stadswallen.**

Dankzij haar strategische ligging langs de bevaarbare Demer (de handelsweg tussen Brugge en Keulen) kent de stad een enorme bloei en is ze één van de belangrijkste steden van het hertogdom Brabant. Al in 1360 is Diest helemaal omringd met aarden wallen, stadspoorten en verdedigingstorens.

Vanaf 1835 werden deze omwallingen verbouwd en uitgebreid **om weerstand te bieden tegen een mogelijke Nederlandse invasie.** Er werden lessen getrokken uit de Nederlandse Tiendaagse veldtocht en Diest blijkt de ideale ligging te hebben: strategisch tussen Luik, Antwerpen en de nieuwe hoofdstad Brussel. **Diest groeit uit tot dé schildwacht aan de Demer.** Het doel? Een vijandelijke opmars naar het centrum van de jonge staat België voorkomen.

3

Het wordt een omwalling met stadspoorten, waterpoorten, ravelijn, lunet, citadel en het Fort Leopold. Een deel van deze stadswallen en vestingwerken zijn bewaard gebleven. **Overal in de stad vind je, overwoekerd door tijd en natuur, stille getuigen van het militair verleden.**

Treed tijdens deze wandeling in de voetsporen van de militairen en ontdek de kracht van diest als garnizoens- en vestingstad.

4

De wandeling

VERTREKPLAATS: CITADEL

AFSTAND: ±7 KM (ONGEVEER 3 UUR)

**TYPE: STADSWANDELING,
DEELS OVER DE GROENE STADSVESTEN**

**WEGDEK: VERHARDE WEGEN EN ZANDWEGEN.
AANGEPAST SCHOEISEL WENSELIJK**

**BEWEGWIJZERING: ZESHOEKIGE BORDEN
MET GROENE PIJL 'VESTENWANDELING'**

**NIET TOEGANKELIJK VOOR ROLWAGENS
EN KINDERWAGENS**

5

Start op de citadel. Voorbij de gratis parking doemt een grote poort voor je op. Dat is de oorspronkelijke toegangspoort.

De toegangspoort van de citadel

Vanaf 1837 kreeg Diest rond de stad een indrukwekkende gordel van grachten langs een geheel van wallen en vestingwerken. Deze gordel wordt de **'kernvesting'** genoemd. De citadel functioneerde als laatste toevluchtsoord voor de Diestse legerafdeling, indien die kernvesting in handen van de vijand viel. Op haar beurt werd de citadel weer beschermd door de stadsomwalling.

Deze citadel is een artilleriebolwerk, gebouwd in de vorm van **een vijfhoek met in het midden een groot open plein**. Vanuit dit centrale plein lopen overwelfde doorgangen naar de fronten en bastions. Binnen de kazerne waren er verschillende faciliteiten om in het levensonderhoud te voorzien, zoals leef- en slaapruintes, dienstlokalen, opslagruimtes voor bewapening, munitie en voedsel, een apotheek en dokterskabinet, watervoorzieningen, een bakkerij en keuken.

De citadel beslaat met **een totaaloppervlakte van 30 hectare ongeveer 15% van het stadscentrum.**

6

De neoclassicistische arduinen toegangspoort springt lichtjes naar voor: de enige verfraaiing in een vooral functionele architectuur. Daarnaast is de citadel **de enige overgebleven bakstenen citadel in Vlaanderen.**

Tip: Wandel door het groene hek. De citadel kan je alleen bezoeken met een stadsgids. Staat het groene hek (rechts van de oude toegangspoort) open? Wandel er dan even door en ga naar links. Daar zie je de vijfhoekige binnenkoer, **het paradeplein**. Elke zijde van de vijfhoek is 190 meter lang – met vooruitgeschoven vijfhoekige platformen. Daarop stonden de kanonnen opgesteld.

2

Museum Pegasus

De verdedigingswerken van de citadel werden echter nooit op de proef gesteld. Een nieuwe invasie vanuit Nederland bleef gelukkig uit. **In 1953 vestigde het Eerste Bataljon Para-Commando zich op de citadel en gedurende meer dan 50 jaar was dit haar thuisbasis.** In 2011 verliet het Bataljon Diest definitief. Vandaag houdt het museum de geschiedenis van de Para's nog steeds levend: in vier zalen en enkele kazematten geeft het Museum Pegasus je inzicht in het leven en de missies van deze para's.

7

w www.pegasus-museum.be

Keer terug naar de groene poort en ga naar links.

Van op deze parking heb je een mooi zicht over de stad en merk je meteen waarom de citadel hier is ingeplant: hoog boven de stad, een echt arendsnest. Ook aan de trap richting Grote Markt heb je een mooi zicht over de stad. **Is het hek gesloten maar wil je toch eens achter de muren gluren?** Kijk binnen via www.virtueelvlaamsbrabant.be, de moeite!

**Wandel terug uit de groene poort.
Rechts zie je trouwens het monument ter ere
van Kolonel Edouard Blondeel, stichter van
het Regiment SAS Parachutisten.**

Meer over het militaire verleden van Diest?

Boek een stadsgids voor een begeleid en
deskundig bezoek aan de citadel.

Meer info vind je bij de toeristische dienst
en in onze gratis uitstappenbrochure.

**Wandel naar beneden over de betonbaan.
Voor je duiken gemetselde bogen op. Die
behoren tot de buitenmuur van de citadel.**

3

De buitenmuur

Deze twee open bogen richting de Leuvensestraat waren vroeger dicht. De para's braken ze open om vrachtverkeer toe te laten. Oorspronkelijk was de citadel enkel toegankelijk vanaf de Zichemse Poort via een gekasseide zigzagweg.

Net voor de buitenmuur zie je rechts van je een betonnen strook met parkeerplaatsen. Ooit liep hier **de 'droge gracht'**.

Arme aanvallers ... de citadel was goed beschermd. Het terrein naar de buitenmuur liep steil omhoog. Vanuit de citadel hadden de soldaten dus prima zicht op de aanvallers. Ze konden die frontaal én van opzij onder vuur nemen. Kwam je levend voorbij de buitenmuur? Dan zat je nog maar in de droge gracht met de muren van de citadel hoog boven je. En daar zaten schietgrage soldaten die je gretig in het vizier namen.

■ Wandel onder de bogen door.

Zie je dat ... die dichtgemetselde gaten? Elke kazemat had een schietgat voor het kanon met links en rechts een smalle schietspleet. De ronde opening bovenaan was voor ventilatie. Kanonnen uit die tijd produceerden immers veel kruitdamp.

Enkele meters voorbij de bogen loopt een kiezelpad rechts omhoog. Volg het.

Bovenaan vind je een infobord met een rustplek. Volg het pad door het bos rechtdoor.

10

4

Het citadelbos

Dit groengebied was vroeger een slimme verdedigingsgordel: met majestueuze beuken die telkens 9 meter van elkaar stonden in een quinconce-systeem, **een vijfhoekig bomengrid:** zoals de vijf ogen op een dobbelsteen.

Door een dergelijke plaatsing van de bomen hadden de verdedigers vanop de citadel vrij zicht op oprukkende vijanden. Tegenwoordig heeft de natuur dit systeem wat overwoekerd, maar op sommige plekken kun je het patroon nog herkennen.

Draai even verderop naar rechts (korte klim) en wandel langs een belangrijk deel van de citadel. Blijf het paadje volgen. Rechts van je start een houten afrastering. Wandel langs het informatiebord. Voor je ontvouwt het verdedigingssysteem van de citadel zich in volle glorie.

5

Het Chasseloup-Labat verdedigingssysteem

12

De citadel van Diest is enig in zijn soort, dankzij het Chasseloup-Labat verdedigingssysteem. Dit bouwtechnische hoogstandje is onaangeroerd: een unicum in de wereld!

Kenmerkend voor dit verdedigingssysteem was dat **de kanonkelders in het bastion beschermd** werden door een **voorliggend bakstenen masker**. De schietgaten in dit masker werden beschermd door aarde. Het was het bakstenen beschermingsmasker dat dit verdedigingssysteem zo uniek maakte: het bood niet alleen een oplossing voor de rookafvoer, maar zorgde er ook voor dat het bastion minder kwetsbaar was.

Bij het einde van de houten afrastering keer je via het onverharde pad terug naar de bogen. Daal de betonweg verder af. Onderaan zie je aan je linkerkant een wit huisje: het vroegere wachthuisje.

6

Het wachthuisje

Dit huisje uit 1846 was **onderdeel van de verdwenen Leuvense Poort**. Die werd in 1914 afgebroken – samen met een deel van de wallen.

Het wachthuisje overleefde.

Het ligt op 5 meter van de bakstenen wallen met schietgaten. In tegenstelling tot de citadel is het huisje niet bomvrij gebouwd. **Via de achterliggende koer konden de wachters wel razendsnel wegduiken in de 'Witte Gangen' van de citadel.**

De Witte Gangen

De Witte Gangen vormen een verdedigingsgalerij met 29 lokalen. Elk lokaal heeft vijf schietspleten. Oprukkende vijanden maakten onder zo een vuurkracht geen kans.

14

Wist je dat ... de vestingwallen en de citadel snel hun verdedigingswaarde verloren door de verfijning van de artillerie? Toen men startte aan de bouw van het bolwerk gebruikte men nog kanonnen met een 'gladde' loop. Deze kanonnen moesten rechtstreeks met zicht op het doelwit gericht staan om trefzeker te schieten. Maar in de 2e helft van de 19e eeuw gebruikte de artillerie een nieuw systeem: kanonnen met een getrokken loop. Dit kanon kon parabolisch schieten, over de muren en wallen heen. Dit kon dus zonder rechtstreeks zicht op het doel, mits een goede afstelling van de lopen van het kanon. Zo werd Diest en haar vestingwerken kwetsbaarder.

Sla af naar rechts en wandel tot aan de rotonde.

Pegasuspaard

Hier zie je het moderne standbeeld van het Pegasuspaard van kunstenaar Karel Hadermann. Het gevleugelde paard Pegasus is **het symbool van de para's.**

Aan de rotonde ga je naar links en steek je gedeeltelijk over naar het wandelpad met bomen tussen de twee rijbanen. In de jaren '50 liep hier de tramlijn, nog eerder lag hier een twee meter hoge verdedigingswal.

Stel je op de ringlaan dus gerust even voor dat je patrouilleert – meters hoog – als schildwacht van Diest.

15

De ringlaan

De Commissaris Neyskenslaan – waar je nu wandelt – en de Koningin Astridlaan – die na de volgende rotonde begint – liggen **op de bedding van de oude vestinggracht.**

De stadswallen ruimden hier vanaf 1933 plaats voor een ringweg van de Leuvense Poort naar de Schaffense Poort en zo verder naar het station. Met dit project probeerde de stad Diest de werkloosheid te verlagen, en kwam er meer terrein vrij voor noodzakelijke stadsuitbreiding. De Tweede Wereldoorlog vertraagde het project. De ring werd pas in de jaren '50 afgewerkt.

Wist je dat ... de Commissaris Neyskenslaan genoemd is naar de Diestse commissaris Neyskens die als één van de leiders van het Geheim Leger tijdens WOII overleed in het concentratiekamp Dora? Gruwelijk weetje: hij werd er onthoofd.

Bij oudere Diestenaren staat de laan bekend als de 'avenue poef'. Na de oorlog was er een nijpend woningtekort. Vanaf 1947 startte de stad met de bouw van een nieuwe wijk. 63 arbeiders- en bediendegezinnen mochten geld lenen van de stad en de woningen op termijn afbetalen. Op de 'poef' dus. Verschillende van die identieke woningen zie je hier nu nog staan.

De Hasseltse Poort

16

Net voor de ring naar links afbuigt zie je aan je linkerkant een straat: de A. Van Ooststraat. **Hier stond vroeger de Hasseltse Poort.** Die werd in 1936 gesloopt. Rechts van je zie je in de bocht **een driehoekig grasperkje.** De punt van het perkje was ooit de punt van een vooruitgeschoven verdedigingsstelling.

Steek de rotonde over via de zebrapaden aan de rechterkant, naar de buitenkant van de ring. Je bent nu op de Koningin Astridlaan. Wandel tot aan het eerste kruispunt. Sla meteen rechtsaf. Je bent nu in de Vervoortstraat. Sla onmiddellijk links op de aardeweg in.

Ga meteen opnieuw naar links over het smalle paadje tussen de brug en de natte gracht. Ga van knooppunt 95 naar 272 (op het Merodenetwerk), via de aarden trap naar boven op de wallen.

8

Het Bastion

Je staat nu op **een wal die deel uitmaakt van een bastion**. Een bastion is een vijfhoekige uitbouw aan de wal van een versterking, uitgevoerd in steen of aarde. In Diest werden op verschillende plaatsen in de wallen van deze grote **voortuitgeschoven vijfhoekige platformen** aangelegd.

Deze bastions hadden **bomvrije schuilplaatsen en geschutsofstellingen**. Van daaruit kon men bij een aanval de vijand langs alle zijden onder vuur nemen. Errond groef men **diepe en brede grachten** die met water werden gevuld. Het water rechts – vele meters onder je – is zo'n gracht. In Diest spreken ze over '**de Fossé**', dat is Frans voor gracht.

Volg het pad tot op het einde van de wal (knooppunt 272). Op het platform ga je rechts de trapjes naar beneden. Je bent nu op de dijk die toegang geeft tot provinciedomein Halve Maan.

17

Tip! Toe aan iets lekkers? Vlij je even neer op het gezellige terras. In de zomer kan je ook genieten van lekkere ijsjes aan het toegangsplein.

9

Halve Maan - Lunet

18

Het **provinciedomein** bevindt zich op een langwerpige vooruitgeschoven aarden wal vóór de hoofdgracht. Zo'n constructie krijgt in militaire kringen de naam 'lunet'. De lunet hier eindigde in een driehoek met kazematten, omringd door natte grachten. Vandaag bevinden zich hier de kleedruimten en EHBO-dienst van het provinciedomein Halve Maan.

Wist je dat ... 'Halve Maan' eigenlijk een onjuiste afleiding is van het Franse woord 'Lunet'? Deze militaire term 'lunet' lijkt op het Franse woord 'lune', dat 'maan' betekent.

In de Halve Maan zijn kinderen in de zevende hemel. Met zijn **openluchtzwembad**, echt zandstrand en spectaculaire glijbanen is dit dé plek voor uren zwemplezier. In een prachtig groen decor ravotten kinderen in **openluchtspeeltuinen** met onweerstaanbare attracties. En dan hebben we het nog niet gehad over de kajaks, waterfietsen, minigolf en miniauto's. **Een bezoekje waard!**

Wandel verder op de verharde weg tussen 'de Fossé' (de natte gracht) en provinciedomein Halve Maan (rechts). Het volledige terrein aan je rechterkant was ooit moerasgebied, dat de soldaten volledig onder water konden zetten bij een vijandelijke invasie. Dadelijk meer daarover.

Wandel tot aan het bezoekerscentrum Webbekoms Broek. Wij gaan naar links en wandelen tot aan de trapjes aan je rechterkant.

Beklim ze tot op

de stadswallen en wandel van knooppunt 9 richting knooppunt 97. De Diestenaars noemen dit 'de fortén'. Volg boven het pad naar rechts, met de natte gracht aan je rechterkant. Links en rechts vormen hoge bomen een sfeervolle dreef.

19

Tip! Webbekoms Broek Wil je alles te weten komen over de natuur, het landschap en de geschiedenis van het Webbekoms Broek? www.natuurenbos.be

Je wandelt ongemerkt over de **Petrolpoort**.

De oorspronkelijke toegangspoort tot de ravelijn 'Het Boerenkrijgplein' staat bekend als de '**Petrolpoort**'. Dit is een 5 meter lange **bomvrije tunnel die onder de aarden stadswal doorloopt** en toegang geeft tot de ravelijn.

De naam 'Petrolpoort' verwijst naar het latere gebruik van de tunnel en opslagruimtes: aanvankelijk dienden de zijruimtes als kruitmagazijn. Later werd hier de **petroleum opgeslagen** die gebruikt werd voor de eerste stadsverlichting.

■ **Daal rechts af naar het Boerenkrijgplein.**

10

Boerenkrijgplein

De ravelijn 'Het Boerenkrijgplein' dankt zijn naam aan gebeurtenissen die zich hier afspeelden enkele decennia voor de aanleg van de verdedigingswallen.

Tijdens de **Boerenkrijg** in 1798 werd Diest voor 4 dagen bezet door een leger van 4.000 gewapende boeren. Ze kwamen in **opstand tegen de republikeinse Franse bezetting**. De Vlaamse boeren voelden zich onderdrukt omdat de Fransen hen o.a. verplicht wilden inlijven in hun leger. Daarnaast waren de Fransen tegen openbare religies en dat schoot bij vele katholieke boeren in het verkeerde keelgat.

Het Franse leger belegerde de stad en dreigde met de uitroeiing van deze opstandige boeren. **Waar vele jaren later het ravelijn werd aangelegd, stroomde toen de Demer. Via een noodbrug die ze op deze plek maakten, kon het boerenleger 's nachts Diest verlaten en vluchten naar Hasselt.** Daar werden ze dan uiteindelijk toch nog in de pan gehakt.

Op het Diestse Boerenkrijgplein staan opnieuw **twee indrukwekkende kanonnen** opgesteld. Ze zijn gericht op het Webbekoms Broek en het sluisencomplex. Deze keer niet om de stad te verdedigen maar om jou te laten genieten van het adembenemende uitzicht op het Demerlandschap. De kanonnen behoren tot één van de vijf 'ontmoetingspoorten' van het project 'Ontmoet de Demer' van de provincie Vlaams-Brabant. **Dé geschikte plaats om even stil te staan en een leuk (familie)kiekje te maken. Het prachtige uitzicht krijg je er gratis bovenop!**

Ga terug en volg het wandelpad tot aan een splitsing. Neem de rechters tak richting 97. Die gaat steil naar beneden. De trapjes voeren je tot aan de Saspoort.

Tip! Wandel onder de Saspoort

Je kan ook 'in' de Saspoort wandelen.

Volg meteen na de metalen trapjes aan de dam de verharde strook naar links. Die voert je tot in het waterbouwkundig gedeelte van de Saspoort.

Let op. Het is hier donker. Wees ook voorzichtig met kinderen.

11

De Saspoort

Hier stroomde vroeger de Demer Diest binnen.

Natte voeten: Als je deze sluis sloot, zette het water van de Demer alle toegangswegen en voorterreinen van **Diest onder water binnen de**

48 uur. Handig om de opmars van vijandige troepen onmogelijk te maken. Water als verdediging ... de krijgs mannen van toen hadden dat niet slecht bekeken. De vijand kon er niet door, ook niet met een boot want daar stond het water dan weer te laag voor.

De slimme sluis: Aan de straatkant zie je – onder de poort – nog altijd de **boegkasten**. Daar bevond zich de enige **waiersluis** die ooit in België werd gebouwd. De

23

deuren waren onderling verbonden door ondergrondse kanaaltjes en konden draaien als een waaier. De sluis kon hierdoor **ook tegen de stroming in worden geopend of gesloten**. Het systeem werd begin 19e eeuw uitgevonden door de Nederlandse officier en waterbouwkundige Jan Blanken.

Het waterbouwkundig verdedigingssysteem van Diest werd pas echt deels in werking gezet in augustus 1914 tijdens de inval van het Duitse leger.

Steek de dam aan de Saspoort over en wandel naar rechts.

Links in de bocht zie je een onverhard wandelpaadje dat je naar de tweede wal leidt. Neem dit pad en passeer het houten voetgangerssas dat mountainbikers tegenhoudt. Volg het pad verder langs het water. Je bevindt je nu op de couvre-face, met links van je de Demer.

Hindernis na hindernis

Diest koos voor het Hollandse systeem met aarden wallen en bastions. Minder duur en sneller klaar dan de bakstenen variant, maar ook kwetsbaarder. Daarom koos men voor een dubbele wal die gescheiden werd door een diepe en brede gracht.

Je staat trouwens aan het noordelijke deel van het verdedigingssysteem, de richting van waaruit de vermeende aanval uit Nederland werd verwacht. De buitenste wal (couvre-face) werd beschermd door de Zwarte Beek, de binnenste wal door een diepe brede gracht van de Demer. Op beide wallen bevonden zich gekazematteerde uitbouwen voor flankeringsvuur. De kazemat op de binnenste wal werd grotendeels afgebroken bij de omleidingswerken voor de Demer.

Hier wordt nog maar eens duidelijk hoeveel hindernissen de vijand moest overwinnen om Diest te veroveren. Eerst de rivier oversteken, dan de couvre-face innemen, vervolgens de natte gracht bedwingen en dan nog eens tot boven op de hoge wallen geraken.

Het paadje op de couvre-face loodst je tot aan de Schaffense Poort. Ga rechts onder het monument door en wandel tot aan de spoorlijn. Zo heb je zicht op de buitenkant van de stadspoort.

12

De Schaffense Poort

Ooit was dit de drukste toegangspoort tot de stad.

De poort bestaat uit **twee lange tunnels in de dubbele stadswal** die verbonden zijn door een **ophaalbrug** over de gracht. De tunnels zijn afgesloten met zware eikenhouten, met ijzer beslagen poorten. Langs de poort hangen nog de katrollen die ooit de houten ophaalbrug in beweging zette.

27

Aan weerszijden van de tunnels bevinden zich **lokalen voor officieren en soldaten**, die van wacht waren. Volgens de regels van de hiërarchie: één voor de officieren en één voor de soldaten.

De laatste tunnel geeft uit op een rechthoekige binnenkoer met aan weerszijden drie overwelfde **kanonkelders**. Binnen merk je schietgaten op voor kanonnen en schietspleten voor geweren: flankerend vuur om de noordelijke wallen te beschermen.

Wist je dat... de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen de totale sloop van de Schaffense Poort in 1951 op het nippertje kon voorkomen? Vandaag is de poort beschermd als monument en landschap.

Keer om en wandel terug onder de poorten richting stad. Op het fietspad langs de Omer Vanaudenhovelaan ga je naar rechts. Meteen aan je rechterkant (ter hoogte van de verkeerslichten) voeren stenen trapjes – en even later een zandwegje – je steil de wallen op. Klim naar boven tot je een groter pad bereikt. Ga hier naar links knooppunt 424.

Wanneer dit pad splitst, neem je de rechtersvork die je redelijk steil naar beneden voert. Zo beland je in het Jan Heylenpark.

Struin wat door het park en zet je even neer. We vertellen je graag wat meer over het Fort Leopold en de kazematten die er naartoe leiden.

Kazemat De Antwerpenaar

Vroeger kon je via een brug over de Demer doorlopen naar de kazemat die **op de wal tussen de Demer en de Zwarte Beek** stond. Deze kazemat heeft dezelfde vorm als die van de Schaffense Poort, maar dan in een meer sobere bouwstijl. Via de tweede brug over de Zwarte Beek stond je zo bij Fort Leopold. De kazemat is bij het in druk gaan van deze brochure in slechte staat en dus best niet te bezoeken.

14

Fort Leopold

Een nieuwe invasie uit Nederland zou vrijwel zeker vanuit het Noorden komen. Daarom ligt er op de Lazarijberg, ten noorden van de stad, een bolwerk: Fort Leopold. **Het was het derde belangrijke onderdeel in de verdediging van de stad** en vormde een buffer tegen een vijandelijke aanval via de Kempen.

29

Vanop deze heuvel kon men **de ruime omgeving domineren en aanvallers onder vuur nemen**. De kanonnen op dit fort konden ook de wegen vanuit Schaffen en Turnhout bewaken: door zijn merkwaardige torenvormige bouw kon er in alle richtingen gevraagd worden.

De toegangsweg van het fort stond dus in **verbinding met de stadswallen via kazemat 'de Antwerpenaar'**. Tussen Fort Leopold en de citadel bestond er ook een **visueel contact**, nodig om de operaties te coördineren.

Wist je dat ... de Duitsers het fort tijdens de Eerste Wereldoorlog als **opslagruimte en logement** gebruikten? Tussen de oorlogen legde een Fransman er een **champignonkwekerij** aan. Op de heuvelrug werd een boomgaard aangeplant. Tijdens de **Tweede Wereldoorlog** **palmden de Duitsers het fort opnieuw in** als opslagruimte.

Fort Leopold is sinds 1996 een beschermd monument. In 2020 verkocht het Belgisch leger het fort aan agentschap Natuur en Bos. Het fort is een belangrijke overwinteringsplaats voor vleermuizen geworden.

Meer info over het bezoeken van het fort:
www.toerismediest.be

Keer terug richting de Schaffense Poort en steek het eerstvolgende zebepad over. Volg de baan verder en wandel rechts de Schaffensestraat in. Daar zie je een monumentaal gebouw aan het water: de Ezeldijkmolen.

15

Ezeldijkmolen

Een prachtige Oude watermolen in Vlaamse renaissancestijl

De grote watermolen (1553), voorheen toebehorend aan de Nassau's, is opgetrokken op een aftakking van de Demer. **Ze dankt haar naam aan de ezels die vroeger bootjes voorttrokken over de Demer.** De ezels liepen op de dijk en trokken de bootjes naar hun bestemming. Ze voerden vooral schors aan bestemd voor de fabricatie van looizuur om leer te bewerken.

De molen bleef werkzaam tot na de Tweede Wereldoorlog. Daarna gebruikte men de molen als sluis om het debiet van het water door de stad te regelen.

Wist je dat ... de Demer vroeger in Diest geregeld voor geuroverlast en volgelopen kelders en ondergelopen straten zorgde? Daarom werd hij in de jaren 1960 gedempt. Het water werd afgeleid langs de grachten van de vestinggordel en de Zwarte Beek. Alleen enkele overgebleven waterpartijen, waaronder aan de Ezeldijkmolen, hielden de herinnering aan de rivier in de binnenstad levendig. Sinds 2016 stroomt het water opnieuw door het centrum.

Tegenover de Ezeldijkmolen neem je de houten trappen naar beneden. Je staat nu op het vlonderpad dat over de oude bedding van het water loopt. Volg dit pad. Opgelet, dit kan glad worden bij nat weer.

Na een tijdje gaat het houten pad over in een betonnen pad. Blijf het water volgen. Aan het ziekenhuis steek je de parkingweg over en wandel je het stadspark Cerckel binnen.

16

Stadspark Cerckel

Op deze plek richtten de Minderbroeders hun klooster op, ergens rond 1230. Vandaag rest enkel nog de infirmerie en de rondboogpoort.

In de 19e eeuw – toen Diest een echte brouwerijstad was – kocht **brouwersfamilie Pieck** (later Cerckel) ongeveer de helft van het kloosterdomein en vormde het om tot een mooie lusttuin: de moestuinen werden een vijver met een prachtige smeedijzeren brug en de voormalige kloosterinfirmerie werd verbouwd tot tuinpaviljoen met in het verlengde een oranjerie. Stad Diest kocht het park aan in 1990 en renoveerde de vijver, brug, grot en rondboogpoort.

Wandel eens over de brug en verlaat het park via de rondboogpoort. Je bent nu aan de Michel Theysstraat.

Recht voor je zie je het kunstwerk De Bierproever. Een mooie hint om na deze wandeling na te genieten met een streekbier op de Kaai of op de Grote Markt, 200 meter verder. Sla nu eerst de Brouwerijstraat in, daar passeer je Het Spijker. Dit 16e-eeuws refugehuis van de norbertijnen is vandaag een hotel.

Nu kom je op de Kaai. Tip: Zie je de paarden-trap? Via de Demer werden de bakstenen voor de citadel aangevoerd en hier aan land gehaald.

Links kom je op de Grote Markt. Wandel over de markt en sla in de hoek achteraan rechts in. De weg loopt er omhoog.

17

Allerheiligenkapel

De huidige Allerheiligenkapel is **al de vierde met die naam**. De eerste drie kapellen stonden bovenop de berg – toen nog de Kluisberg genoemd.

In 1854 moest de kapel wijken voor de bouw van de citadel. Kapel nummer 3 (17e eeuw) werd gesloopt en kapel nummer 4 werd in neoclassicistische stijl op de huidige plaats gebouwd. De weg naar de kapel, de Allerheiligenberg, was destijds een berucht straatje omwille van de vele cafeetjes en het vertier dat ze aanboden aan de garnizoenssoldaten.

**Terug naar de Grote Markt:
Nog even genieten van een lekker hapje of drankje? Keer dan terug naar de Grote Markt of Kaai.**

**Terug naar de parking:
Beklim de trappen of neem de kasseiweg.
Vergeet onderweg niet te genieten van het mooie panorama over de stad: gelegen in een kom van de Demervallei, omringd door heuvels.**

35

Tot binnenkort!

11

10

BOERENKRUGPLEIN

BEGIJNHOF

STADSPARK DE WARANDE

SINT-JANSRUÏNE

9

PROVINCIEDOMEIN HALVE MAAN

8

7

HASSELSE POORT

37

DEN MAKERSSTR.
DIERUSTR.
DIERUSTR.
CRISPUNSTR.
KILDEVEENSTR.
BOGAARDENSTR.
FONTEINGANG
BEGIJNENSTR.
RIDE KRUISSTR.
GRAUWJESTERSTR.
KERKSTRAAT
BEGIJNHOF
ENGELEN
CORNELISSTR.
HEILIGE GEESESTR.
VESTERSTRAAT
KRAAIENESTR.
PESTHUIZENSTRAAT
ZEVEN WEEËNSTR.
BRUIDSTRAAT
VEEMARKE
VEEMARKE
HENRI
VERSTAPPEN-
PLEIN
KATTEMS
TR.
GRANINMARKT
PEETERSSTRAAT
WOLVENSTRAAT
MARIEN-
DAAL-
PLAATS
N.WELTERSTRAAT
SINT-ANNASTR.
ARTHUR VAN
DOESSTR.
EMILE VANDERVELDESTR.
MONTGOMMERY-
STRAAT
MONTGOMMERY-
STRAAT
EMILE
VANDERVELDE-
STRAAT
BERLINDJONSS-
TR.
KLOOSTERBERGSTR.
STEEENWEG OP
PAPENBROEK
TULPENSTRAAT
BERONIA-
STRAAT
BLOEMEN-
STRAAT

LEESTHOF
LEESTHOF
INFERMIERESTR.
BEGIJNHOF
HEILIGE GEESESTR.
ENGELEN
CORNELISSTR.
VESTERSTRAAT
KRAAIENESTR.
PESTHUIZENSTRAAT
SPORT
STADION
PARKLAAN
SINT-JANSVELD
SINT-JANSTR.
ROZENGAARD
KONINGIN
ASTRIDLAAN
N.WELTERSTRAAT
SINT-ANNASTR.
ARTHUR VAN
DOESSTR.
EMILE VANDERVELDESTR.
MONTGOMMERY-
STRAAT
MONTGOMMERY-
STRAAT
EMILE
VANDERVELDE-
STRAAT
BERLINDJONSS-
TR.
KLOOSTERBERGSTR.
STEEENWEG OP
PAPENBROEK
TULPENSTRAAT
BERONIA-
STRAAT
BLOEMEN-
STRAAT

OVERVAALDEN
IN
DE
AAN
VERVOORTSTR.
VERVOORTPLAATS
BADSTRAAT
BEVERPOORTSTR.
WUNGAARSTRAAT
EDUARD ROBEYNSLAAN
BERLINDJONSS-
TR.
KLOOSTERBERGSTR.
STEEENWEG OP
PAPENBROEK

ACACIAS
ACACIAHOF
WIJNGAARDVELDWEG
MEIDOORNHOF
MEIDOORNSTR.
NIETKAMP
BEUKENLAAN
BEUKENLAAN
BADSTRAAT
HULVE
MAAN-
STRAAT
BADSTRAAT
BEVERPOORTSTR.
WUNGAARSTRAAT
EDUARD ROBEYNSLAAN
BERLINDJONSS-
TR.
KLOOSTERBERGSTR.
STEEENWEG OP
PAPENBROEK

COMMISSARIS NEYSKENSLAAN
MARK MACKENS
STRAAT
KAUTERSBEEK
HASSELSESTRAAT
EMILE VANDERVELDESTR.
MONTGOMMERY-
STRAAT
MONTGOMMERY-
STRAAT
EMILE
VANDERVELDE-
STRAAT
BERLINDJONSS-
TR.
KLOOSTERBERGSTR.
STEEENWEG OP
PAPENBROEK
TULPENSTRAAT
BERONIA-
STRAAT
BLOEMEN-
STRAAT

verantwoordelijke uitgever

Stad Diest – 2021

redactie

Toerisme Diest, Grote Markt 1, 3290 Diest

fotografie

Bert Beckers – Toerisme Diest

vormgeving

Sanza

druk

Atlanta

met dank aan

ere-officieren Clement en Sprockeels

TOERISME DIEST

Koning Albertstraat 16a
3290 Diest

visit@diest.be
www.visitdiest.be
